

WPROWADZENIE DO KONFERENCJI

Piotr Witakowski

Abstract

This report describes the origin of Smolensk Conference and a course of its preparations. The initial efforts of the conference organizers attempted to interest of official institutions of Polish science in the investigations of "smolensk catastrophe" and organization of Conference. These attempts met with total indifference and the refusal to help by all approached institutions. As a response to this indifference the self-created Inspiring and Advisory Committee comprising at that time of 101 professors and the Scientific Committee comprising of 27 professors of various specialties decided that the Smolensk Conference will be organized as an independent entity. To assure the independence and to avoid suspicions about any dependence, the Conference was financed only by fee collections and refusing any other sponsoring.

Keywords – plane crash investigations, smolensk catastrophe, Smolensk Conference.

Streszczenie

W referacie przedstawiono genezę Konferencji Smoleńskiej oraz przebieg przygotowań do niej. Początkowo starania inicjatorów zmierzały do zainteresowania badaniami „katastrofy smoleńskiej” i organizacją Konferencji oficjalnych instytucji polskiej nauki. Starania te natrafiły na całkowitą obojętność i odmowę pomocy ze strony wszystkich instytucji będących adresatami wystąpień. Samoczynnie utworzony Komitet Inspirujący i Doradcy skupiający przed Konferencją 101 profesorów i Komitet Naukowy złożony z 27 profesorów różnych specjalności zadecydowały, że Konferencja zostanie zorganizowana w trybie społecznym i będzie niezależna od jakiegokolwiek instytucji. Dla uniknięcia posądzeń o jakąkolwiek zależność zrezygnowano też z wszelkiego sponsoringu i jedynym źródłem na pokrycie kosztów Konferencji stały się wpłaty uczestników Konferencji.

Słowa kluczowe – badanie katastrof lotniczych, katastrofa smoleńska, Konferencja Smoleńska.

1. GENEZA KONFERENCJI

Po roku od „katastrofy smoleńskiej” obowiązywała wersja wydarzeń podana przez MAK. Zgodnie z tą wersją samolot Tu-154 w dniu 10.04.2010 po utracie 6 m końcówki lewego skrzydła w wyniku uderzenia w brzozę wykonał tzw. półbeczkę i uderzył w ziemię ulegając kompletnemu zniszczeniu i powodując śmierć wszystkich 96 osób znajdujących się na pokładzie, wśród których znajdowali się ówczesny Prezydent Rzeczypospolitej Lech Kaczyński oraz były Prezydent Ryszard Kaczorowski. Wersja ta od początku podawana do wiadomości publicznej, w miarę upływu czasu zmieniała się co do szczegółów (m.in. początkowo samolot miał aż 4-krotnie podchodzić do lądowania), jednakże zasadniczy przebieg był zawsze taki sam – przed rozbitciem o ziemię samolot utracił tylko

kocówkę lewego skrzydła, a rozpad na wiele części był wynikiem uderzenia w ziemię. Ta zasadnicza narracja była jaskrawo sprzeczna z postacią zniszczenia widoczną po złożeniu wraku na płycie lotniska w Smoleńsku – por. Rys. 1. Niezależnie od wszelkich problemów i niejasności związanych z przebiegiem lotu, przyczynami katastrofy itp., dla każdego choć trochę obeznanego z mechaniką jedna rzecz nie ulega wątpliwości - kadłub samolotu nie został zgnieciony, lecz rozerwany. A więc zniszczenie nie nastąpiło na skutek działania sił zewnętrznych, lecz działających od środka.

Po roku oczekiwania, że powołane do tego celu instytucje wyjaśnią przebieg katastrofy, w środowisku naukowym nastąpiło rozczarowanie i narastać zaczęło przekonanie, że wspomniane instytucje nie dostrzegają rozbieżności między przedstawianym mechanizmem zniszczenia, a końcową jego postacią, którą dobitnie ilustruje leżący wrak.

Rys. 1. Kadłub wraku, który według MAK powstał w wyniku zgniatania wynikającego z działania sił zewnętrznych - uderzenia w ziemię.

Ten dysonans oficjalnej narracji i materialnego dowodu wywołał w środowisku nauk technicznych potrzebę włączenia się do wyjaśnienia mechanizmu zniszczenia. Potrzeba ta rozumiana była jako konieczność dopełnienia obowiązku, jaki przyjmują na siebie pracownicy naukowci podczas ślubowania doktorskiego. Przykładem treści takiego ślubowania może być ślubowanie, jakie składają podczas promocji doktoranci na Wojskowej Akademii Technicznej (por. Rys. 2). Lecz każda inna uczelnia i każdy inny instytut, który ma prawo promowania doktorskiego, domaga się od swoich doktorantów podobnego ślubowania. Każdy z pracowników naukowych zobowiązuje się więc do dociekania prawdy nawet wtedy, gdy ta prawda będzie niewygodna dla wielu ludzi.

.....że usilną pracą uprawiać i pomnażać będziecie naukę, nie dla zysku, ani znikomej chwały, ale aby szerzyła się coraz bardziej prawda naukowa, od której zawisa przyszłość i szczęście rodzaju ludzkiego.

Czy dobrowolnie i ze szczerym przekonaniem ślubujecie to i przyrzekacie?

(doktoranci odpowiadają — Ślubujemy i przyrzekamy)

Zatem nic nie stoi na przeszkodzie, byśmy Wam nadali godność, którą pragniecie otrzymać.

Rys. 2. Treść ślubowania doktorskiego składanego na Wojskowej Akademii Technicznej [1].

Kierując się tym obowiązkiem profesorowie Grzegorz Jemielita, Jacek Rońda i Piotr Witakowski doszli do wniosku, że przede wszystkim powinny zostać wyjaśnione te okoliczności, które mieszczą się w dziedzinie mechaniki. Postanowili więc zwrócić się do Komitetu Mechaniki Polskiej Akademii Nauk, aby Komitet zainspirował w tej dziedzinie badania i powołał zespół ekspertów, który podjąłby się naukowego wyjaśnienia tych okoliczności. W dniu 6 czerwca 2011 roku skierowali więc do wszystkich członków Komitetu list w tej sprawie – por. Rys. 3.

Warszawa, Kraków 10 czerwca 2011

Przewodniczący Komitetu Mechaniki PAN
Czł. rzec. PAN prof. dr hab. inż. Witold GUTKOWSKI
Członkowie Komitetu Mechaniki

Szanowny Panie Przewodniczący,
Szanowni Członkowie Komitetu,

Upłynął 14 miesiąc od najbardziej tragicznego wydarzenia, jakie spotkało nasz kraj od czasu wojny, a które pociągnęło za sobą śmierć Prezydenta Rzeczypospolitej i 95 osób towarzyszących. W zgodnym odczuciu ogółu obywateli było to jedno z najważniejszych wydarzeń decydujących o losach naszego kraju na przestrzeni dziejów i wyznaczających dalsze jego losy. Nic też dziwnego, że mimo upływu 14 miesięcy tzw. katastrofa smoleńska pozostaje w centrum uwagi obywateli, mediów i sił politycznych. Jest to tym bardziej zrozumiiałe, że w wyniku zaistniałej sytuacji zasadnicze dowody materialne są poza zasięgiem polskich instytucji zajmujących się wyjaśnieniem przyczyn katastrofy. Daje to nie tylko podstawy do snucia najróżniejszych teorii dotyczących przyczyn katastrofy, lecz jest również przyczyną narastających sporów i podziałów społecznych, dla których pożywkę stanowią wspomniane teorie. Pragniemy zwrócić uwagę, że wszystko to stanowi efekt opinii formułowanych przez profanów w dziedzinie mechaniki.

Jest rzeczą konieczną wymienionych sporów i ukrócenie szkodliwych i niefachowych dywagacji potęgujących podziały społeczne. Sądzimy, że jedynym skutecznym na to sposobem jest wykonanie naukowej ekspertyzy dotyczącej mechanizmu zniszczenia samolotu. W zaistniałej sytuacji ekspertyza taka musiałaby być wykonana wyłącznie na podstawie dokumentacji technicznej samolotu i dokumentacji fotograficznej (lokalnej i satelitarnej) przedstawiającej postać i dyslokację jego szczątków. Jest to typowe zadanie, jakie zwykle stawia się przed zespołem ekspertów po każdej katastrofie, np. budowlanej. W tym przypadku zadanie polegałoby na ustaleniu położenia samolotu i prędkości jego szczątków w momencie zdefragmentowania. Dotychczasowe, publicznie prezentowane próby analizy miały na celu odtworzenie przebiegu ostatnich chwil lotu poprzedzających katastrofę. Bez dostępu do czarnych skrzynki jest to zamiar z góry skazany na niepowodzenie i trudny dla jakiegokolwiek analizy naukowej. W odróżnieniu od takiej analizy „w przód” przy obecnym ogólnym stanie nauk mechanicznych i technik komputerowych realne jest odtworzenie metodami naukowymi wydarzeń „wstecz” – od końcowego położenia szczątków do ich położenia w momencie zniszczenia się samolotu na fragmenty. Ze względów oczywistych wiarygodność wyników i znaczenie takiego rozwiązania wymagają oficjalnego zaangażowania się naukowych komitetów Polskiej Akademii Nauk, a w pierwszym rzędzie Komitetu Mechaniki.

Wnioskujemy, aby Komitet Mechaniki rozważył powołanie oficjalnego zespołu analitycznego, którego celem byłoby wykonanie ekspertyzy dotyczącej mechanizmu zniszczenia samolotu. Jest to swoiste wyzwanie wobec nauki polskiej i organów Polskiej Akademii Nauk. Wierzymy, że nauka polska temu wyzwaniu sprosta.

Ze swej strony deklarujemy wszelką dostępną pomoc dla powołanego zespołu i wyrażamy przekonanie, że podobną pomoc zaoferują wszystkie ośrodki naukowe.

Proszę przyjąć wyrazy najwyższego szacunku

Rys. 3. List do członków Komitetu Mechaniki PAN.

List ten został imiennie zaadresowany i wysłany do każdego z 38 członków Komitetu Mechaniki PAN. Odpowiedział na niego jedynie Przewodniczący Komitetu mechaniki prof. Witold Gutkowski. W swoim liście z dnia 29 czerwca 2011 r. prof. Gutkowski podzielił pogląd o potrzebie wyjaśnienia, lecz podkreślił trudności, na jakie natrafiłby w takich badaniach Komitet Mechaniki PAN.

Komitet bowiem nie ma stałej siedziby, stałych pracowników i kont bankowych, a ponadto zadanie jest trudne. W końcu swego listu prof. Gutkowski stwierdza, że Komitet nie może podjąć inicjatywy prowadzenia badań związanych z katastrofą samolotu pod Smoleńskiem (por. Rys. 4).

„Nawet gdyby tego typu badania miały sens, to pochłonełby sporo czasu i środków. Zebranie bardzo specjalistycznego zespołu roboczego oraz przeprowadzenie samych badań musiałoby zająć nie mniej niż rok. Nie wiadomo, kto ewentualnie pokryłby koszty takich badań i kto o dostarczyłby wiarygodnych danych wyjściowych w postaci mapy rozrzuconych części (jeżeli taka mapa w ogóle istnieje).

Biorąc pod uwagę powyższe względy merytoryczne i formalne, Komitet Mechaniki Polskiej Akademii Nauk nie może podjąć Panów inicjatywy prowadzenia badań związanych z katastrofą samolotu pod Smoleńskiem.

Z poważaniem

Witold Gutkowski, Przewodniczący Komitetu Mechaniki PAN”

Rys. 4. Końcowy fragment odpowiedzi Przewodniczącego Komitetu Mechaniki PAN prof. W. Gutkowskiego.

W odpowiedzi tej bardziej niż sama odmowa zaangażowania, uderza uzasadnienie tej odmowy. Odmowa nie jest bowiem uzasadniona względami merytorycznymi, lecz trudnościami finansowymi i organizacyjnymi, jakie byłyby związane z prowadzeniem badań. Jest to uzasadnienie tym bardziej osobliwe, że wnioskodawcy występowali jedynie o powołanie obdarzonego autorytetem zespołu analitycznego wyrażając przekonanie, że zespołowi powołanemu przez PAN udzieli pomocy wszystkie ośrodki naukowe. Na podkreślenie zasługuje też fakt, że żaden z pozostałych członków Komitetu mimo, że każdy z nich otrzymał wspomniany list pocztą poleconą nie uznał za stosowne choćby odpowiedzieć.

Odmowa zaangażowania się ze strony Komitetu Mechaniki skłoniła wnioskodawców do próby rozwiązania tych problemów, które prof. Gutkowski ukazał jako uzasadnienie odmowy. Podjęto więc zarówno próbę zdobycia środków finansowych na badania jak też próbę uzyskania wsparcia organizacyjnego. W pierwszej sprawie zdecydowano się wystąpić do NCBiR, a w drugiej do uczelni i instytutów badawczych.

Sprawa stawała się w środowisku naukowym coraz bardziej znana i do wysiłków rozpoczętych przez trójkę wnioskodawców zaczęli dołączać kolejni profesorowie. W toku dyskusji ustalono, że dla racjonalnego wykorzystania środków na badania Katastrofy Smoleńskiej niezbędne jest wcześniejsze zorganizowanie konferencji naukowej, która pozwoliłaby ustalić aktualny stan rozpoznania jak też kierunki i zakres niezbędnych badań i prac naukowych. Celem zapewnienia środków finansowych 15 profesorów wystosowało wspólny list do Dyrektora Narodowego Centrum Badań i Rozwoju z prośbą o otwarcie możliwości sfinansowania niezbędnych badań, a w pierwszym rzędzie o sfinansowanie kosztów wspomnianej konferencji (Rys. 5).

Celem zapewnienia Komitetowi Mechaniki pomocy organizacyjnej w dniu 24.10.2011 roku został wysłany jednobrzmiący list (Rys. 6) do wszystkich dziekanów tych wydziałów na uczelniach i dyrektorów tych instytutów naukowych, które miały w swojej nazwie słowo „mechanika”, z prośbą o pomoc organizacyjną w badaniach, a w pierwszym rzędzie o pomoc w zorganizowaniu wspomnianej konferencji. List ten podpisało już 16 profesorów i wysłany został do 27 dyrektorów i dziekanów instytutów i wydziałów na terenie całego kraju, których nazwa spełniała ww. kryterium.

21 października 2011 r.

Prof. dr hab. inż. Krzysztof Jan Kurzydłowski
Dyrektor Narodowego Centrum Badań i Rozwoju
ul. Nowogrodzka 47a
00-695 Warszawa

Szanowny Panie Dyrektorze,

Zwracamy się do Pana z prośbą, aby korzystając ze swoich statutowych uprawnień NCBiR otworzyło możliwość sfinansowania badań naukowych mających na celu analizę i wyjaśnienie mechanizmu zniszczenia w tzw. „katastrofie smoleńskiej” z dnia 10 kwietnia ub. r., a także ogólny rozwój technologii badawczych w zakresie testów zderzeniowych.

Tragiczne wydarzenie, które pociągnęło za sobą śmierć elity politycznej i kadry dowódczej polskich sił zbrojnych w dalszym ciągu elektryzuje społeczeństwo z powodu wielu zagadek związanych z mechaniką zniszczenia samolotu TU-154. Hipotezy dotyczące tego mechanizmu tworzone przez ludzi pozbawionych wykształcenia w dziedzinie mechaniki z jednej strony podnoszą emocje społeczne, z drugiej zaś budzą oburzenie środowiska naukowego ze względu na prymitywizm i sprzeczność z prawami fizyki. Wyrazem tego może być wystąpienie prof. Mirosława Dakowskiego do prokuratury.

Katastrofa smoleńska jest zbyt ważnym wydarzeniem w dziejach kraju, aby pozwolić na kształtowanie jej obrazu w świadomości społecznej przez polityków i propagandzistów w zależności od wyznawanych sympatii politycznych. Niezależnie od przyczyn, jakie do niej doprowadziły, a którymi nauka nie powinna się zajmować, jest to problem naukowy i zadanie dla instytucjonalnej nauki polskiej - zadanie polegające na wyjaśnieniu samego mechanizmu zniszczenia samolotu. Zadanie trudne i interdyscyplinarne, którego rozwiązanie wymaga zaangażowania i współpracy ośrodków naukowych zajmujących się różnymi dziedzinami nauki - takimi jak wytrzymałość materiałów, mechanika zniszczenia, komputerowe badania symulacyjne, doświadczalne badania zderzeniowe (crash testy) i inne - lecz przy obecnym poziomie technologii symulacyjnych całkowicie wykonalne.

Prace mające na celu ustalenie mechanizmu zniszczenia w „katastrofie smoleńskiej” miałyby wielkie znaczenie czysto naukowe i podniosłyby poziom symulacji komputerowych w dziedzinie krajowych badań zderzeniowych. Mogłyby one być prowadzone z wykorzystaniem istniejących programów komputerowych będących w dyspozycji NASA, wierzymy jednak, że doprowadzą do powstania oryginalnych polskich aplikacji. Pozwoliłyby to na ich zastosowanie w wielu dziedzinach związanych z badaniem bezpieczeństwa w transporcie nie tylko lotniczym, lecz również lądowym.

Sądzimy, że punktem wyjścia dla wspomnianych prac powinna być konferencja naukowa, którą umownie nazywamy Konferencją Smoleńską. Pozwoliłaby ona na przedstawienie dotychczas wykonanych badań, wymianę doświadczeń i ustalenie kierunku dalszych prac. Chcielibyśmy, aby konferencja ta odbyła się pod patronatem Komitetu Mechaniki Polskiej Akademii Nauk. Ze względu na to, że Komitet Mechaniki nie dysponuje środkami na ten cel, prosimy Pana Dyrektora o sfinansowanie kosztów takiej Konferencji ze środków NCBiR.

Licząc na pozytywne ustosunkowanie się do powyższych postulatów pragniemy przekazać wyrazy najwyższego szacunku.

Rys. 5. List 15 profesorów do Dyrektora NCBiR.

Cała ta akcja zabiegów o pomoc dla Komitetu Mechaniki przyniosła bardzo mierny skutek. Przewodniczący NCBiR prof. Kurzydłowski na list 15 profesorów odpowiedział w dniu 10 listopada 2011 i na zakończenie swego listu stwierdził, że nie może przyjąć zgłoszonych postulatów (Rys. 7).

Fiaskiem też zakończyła się próba pozyskania pomocy organizacyjnej. Na 27 dyrektorów i dziekanów, do których wystosowano listy, odpowiedziało jedynie dwóch. Jedna odpowiedź stwierdzała, że wydział nie może włączyć się do badań, a jedna zawierała deklarację uczestnictwa w badaniach numerycznych pod warunkiem znalezienia środków finansowych na ten cel. Pozostałych 25 dziekanów i dyrektorów w ogóle nie odpowiedziało.

2. DECYZJA O ORGANIZACJI KONFERENCJI

Jednakże akcja poszukiwania pomocy dla Komitetu Mechaniki przyniosła inny efekt. Wiedza o ww. listach rozeszła się wśród pracowników nauki i coraz więcej osób deklarowało poparcie dla treści tych listów, a w szczególności dla idei zwołania konferencji naukowej poświęconej mechanizmowi zniszczenia samolotu w Katastrofie Smoleńskiej. Kolejne osoby deklarowały chęć dołączenia swych podpisów pod wspomnianymi listami, a jednocześnie prosiły o informacje na temat konferencji,

którą zaczęto nazywać Konferencją Smoleńską. Spowodowało to automatyczne powstanie grona samodzielnych pracowników naukowych - sygnatariuszy, którzy podpisali oba listy „Do Przewodniczącego NCBiR” oraz „Do dziekanów i dyrektorów”. Dla zaspokojenia potrzeby informacji do wszystkich sygnatariuszy co pewien czas były wysyłane tzw. **KOMUNIKATY DLA SYGNATARIUSZY**, tj. listy e-mailowe informujące o stanie odpowiedzi dziekanów i dyrektorów oraz aktualnych wydarzeniach.

Szanowny Panie Profesorze,

W załączeniu przesyłamy list, jaki w czerwcu br. został skierowany do członków Komitetu Mechaniki PAN przez 3 profesorów i odpowiedź nań Przewodniczącego Komitetu Mechaniki. W liście pisaliśmy jeszcze przed prezentacją wyników badań zespołów prof. Kazimierza Nowaczyka i prof. Wiesława Biniendy z USA, autorzy zwracali uwagę na to, że wszelkie wyjaśnienia dotyczące mechanizmu zniszczenia w tzw. „katastrofie smoleńskiej” pochodzą od osób pozbawionych wiedzy i wykształcenia z dziedziny mechaniki, co stało się źródłem absurdalnych z punktu naukowego teorii i przyczyną ogromnego zamętu publicznego. Podkreślali, że w kwestii tej niezbędny jest wreszcie oficjalny głos nauki polskiej i że wykonanie pod patronatem Komitetu Mechaniki Polskiej Akademii Nauk naukowej analizy mechanizmu zniszczenia samolotu przeciętoby dziennikarskie dywagacje i mogłoby mieć korzystne skutki dla spokoju społecznego. Podkreślić trzeba, że podobne postulaty płyną obecnie nie tylko ze środowisk naukowych, lecz również parlamentarnych i rządowych, czego dowodem są słowa ministra Millera podczas obrad Senatu RP w dniu 3 sierpnia br.

Ze względu na brak dostępu do czarnych skrzynek i fizycznych szczątków samolotu problem postawiony przed zespołem ekspertów polegałby na rozwiązaniu tzw. zadania odwrotnego, tj. na ustaleniu położenia samolotu i predkości jego szczątków w momencie zdefragmentowania na podstawie dokumentacji technicznej samolotu i dokumentacji fotograficznej (lokalnej i satelitarnej) przedstawiającej postać i dyslokację jego szczątków. Autorzy listu uważali, że nawet, jeśli nie będzie możliwe szczegółowe odтворzenie przebiegu zniszczenia, to z pewnością pewne scenariusze będzie można uznać za wysoce prawdopodobne, a inne wykluczyć.

W odpowiedzi na wspomniany list Przewodniczący Komitetu Mechaniki stwierdził, iż podziela przekonanie o potrzebie wyjaśnienia mechanizmu zniszczenia, lecz zadanie to przekracza możliwości Komitetu Mechaniki PAN.

W tej sytuacji uważamy, iż niezbędne jest okazanie Komitetowi Mechaniki PAN wsparcia przez podjęcie takiego zadania przez wszystkie jednostki naukowe i akademickie zajmujące się profesjonalnie mechaniką i innymi dziedzinami istotnymi dla rozwiązania tego problemu (technika lotnicza, symulacja komputerowa, testy zderzeniowe i inne). Wyjaśnienie mechanizmu zniszczenia samolotu stanowi swoiste wyzwanie wobec nauki polskiej i organów Polskiej Akademii Nauk. Wierzymy jednak, że wspólny wysiłek instytucji nauki polskiej temu wyzwaniu sprosta. Jesteśmy też przekonani, że w przypadku braku określonych specjalistów lub oprogramowania możemy liczyć na merytoryczną pomoc kolegów z ośrodków naukowych na całym świecie.

Sądzimy, że do wyjaśnienia mechanizmu zniszczenia należy podejść tak jak do każdego trudnego zagadnienia naukowego i w pierwszym rzędzie zwołać konferencję naukową poświęconą temu zagadnieniu. Roboczo nazywamy ją Konferencją Smoleńską.

Obecnie, po opublikowaniu wyników badań przeprowadzonych przez zespoły prof. Nowaczyka i prof. Biniendy, zwołanie Konferencji Smoleńskiej staje się sprawą coraz bardziej palącą. Całkowite pozostawienie analizy „katastrofy smoleńskiej” w gestii ośrodków zagranicznych, byłoby dla polskiej nauki poniżające. Natomiast pozostawienie przedstawionych dotąd wyników tych badań bez dyskusji naukowej wystawiałoby środowisku naukowemu w Polsce świadectwo wręcz kompromitujące.

Szanowny Panie Profesorze,

Zwracamy się zarówno do Pana osobiście jak i do kierowanego przez Pana zespołu pracowników naukowych z prośbą o pomoc w zorganizowaniu i przeprowadzeniu Konferencji Smoleńskiej. Liczymy na deklarację osobistego udziału Pana Profesora. Wdzięczni też będziemy za wszelkie sugestie co do składu Komitetu Organizacyjnego i Komitetu Naukowego jak też co do organizacji Konferencji i osób, które powinny być do udziału w niej zaproszone.

Odrębną kwestią jest pokrycie kosztów Konferencji. Występujemy w tej sprawie do NCBiR, lecz nie mamy informacji jak NCBiR do naszego wniosku się ustosunkuje. Prosimy więc o rozważenie, czy możliwe byłoby nieodpłatne udostępnienie odpowiedniej sali na obrady Konferencji w kierowanym przez Pana ośrodku lub inne wsparcie finansowe i organizacyjne.

Prosimy przyjąć wyrazy najwyższego szacunku

Rys. 6. List 16 profesorów do dziekanów i dyrektorów.

Biorąc jednak pod uwagę wymiar Katastrofy Smoleńskiej, w sprawie listu Panów Profesorów zwróciłem się o opinię do Rady Narodowego Centrum Badań i Rozwoju. Rada zapoznała się z Panów listem na posiedzeniu w dniu 27 października 2011 r., jednoznacznie podzielając stanowisko, że sprawy w nim podniesione wykraczają poza kompetencje oraz zakres działania Centrum. W związku z powyższym zmuszony jestem poinformować, że postulatów przez Panów zgłoszonych do realizacji przyjąć nie mogę.

Rys. 7. Końcowy fragment odpowiedzi Dyrektora NCBiR prof. K. Kurzydłowskiego.

Z okazji zbliżających się Świąt Bożego Narodzenia w dniu 19 grudnia 2011 sygnatariusze spotkali się na Politechnice Warszawskiej na spotkaniu oplatkowym. Mimo negatywnego stosunku do badania „katastrofy smoleńskiej” ze strony Komitetu Mechaniki i braku odpowiedzi wielu uczelni sygnatariusze w dalszym ciągu mieli nadzieję, że w tak ważnej sprawie instytucje te w końcu wykażą zainteresowanie. Wyrazem tego przekonania była podjęta wspólnie na spotkaniu następująca kluczowa decyzja – **„Należy czynić starania, aby Konferencja Smoleńska mogła się odbyć pod egidą oficjalnej instytucji naukowej. Ze względu na rangę Konferencji jest bardzo pożądane, aby patronat nad nią objął Komitet Mechaniki PAN”**.

Jednocześnie jednak sygnatariusze zdecydowali, że zorganizowanie Konferencji Smoleńskiej jest ważniejsze niż zaangażowanie oficjalnych instytucji nauki, toteż podjęli drugą decyzję zawierającą się w słowach – **„Jeśli zorganizowanie Konferencji na powyższych zasadach okaże się niemożliwe, należy zorganizować Konferencję w trybie społecznym siłami samych sygnatariuszy i przy wsparciu osób i instytucji podzielających pogląd o jej potrzebie”**.

Było to już blisko 2 miesiące od wysłania listów do dziekanów i dyrektorów. Nadzieja, że nadejdą jeszcze jakieś pozytywne odpowiedzi była już bardzo nikła. Była to więc w istocie decyzja o zorganizowaniu Konferencji w trybie społecznym.

3. DECYZJA CO DO CELU I FORMY KONFERENCJI

3.1. Spotkanie sygnatariuszy w dniu 20.02.2012

Ponieważ nie nadeszły już żadne nowe odpowiedzi od dziekanów i dyrektorów, zgodnie z wcześniejszym postanowieniem należało przystąpić do zorganizowania Konferencji Smoleńskiej w trybie społecznym. Sygnatariusze spotkali się w tej sprawie w dniu 20 lutego 2012. Na spotkaniu tym podjęto zasadnicze decyzje co do formy i organizacji Konferencji Smoleńskiej.

3.2. Cel Konferencji Smoleńskiej

Ustalono cel Konferencji w następującym brzmieniu

Stworzenie forum dla przedstawienia interdyscyplinarnych badań dotyczących mechaniki lotu i mechaniki zniszczenia samolotu TU-154 w „katastrofie smoleńskiej”.

3.3. Podstawowe decyzje dotyczące formy Konferencji

W wyniku dyskusji przeważały następujące poglądy.

1. Najważniejszym warunkiem osiągnięcia celu Konferencji jest zachowanie jej niezależności. Nie należy więc przekazywać organizacji Konferencji żadnej uczelni lub innej instytucji, lecz powierzyć tę organizację niezależnemu Komitetowi Organizacyjnemu, a czuwanie nad jej poziomem niezależnemu Komitetowi Naukowemu.
2. Zgodnie z postulatem Prof. K. Flagi Konferencja powinna się odbyć w wynajętej sali niezależnej od jakiegokolwiek uczelni lub instytucji mogącej wpływać na merytoryczny kształt Konferencji.
3. Miejscem Konferencji powinna być Warszawa ze względu na centralne położenie i łatwość dojazdu.
4. Termin Konferencji – wstępnie przyjęto, że Konferencja odbędzie się w dniu 22 października br.

5. Konferencja powinna być jednodniowa, co uchroni organizatorów od wynajmu miejsc noclegowych i związanych z tym kosztów. Pozwoli to na ograniczenie kosztów Konferencji.
6. Mimo niezależności Konferencji należy ubiegać się o patronat nad Konferencją ze strony osób i instytucji o ugruntowanej pozycji naukowej. Jako potencjalnych patronów Konferencji należy rozważyć następujące osoby: Prezes PAN, Przewodniczący Komitetu Mechaniki PAN, Przewodniczący Komitetu Fizyki PAN, Przewodniczący Komitetu Inżynierii Lądowej i Wodnej PAN, Rektor Politechniki Warszawskiej, Rektor Politechniki Krakowskiej, Rektor AGH.
7. Konferencja powinna być wyposażona w 3 ciała zbiorowe:
  - 1) Komitet Inspirujący i Doradczy,
  - 2) Komitet Organizacyjny,
  - 3) Komitet Naukowy.
8. Komitet Inspirujący i Doradczy powinni stanowić wszyscy sygnatariusze „Listu do Dziekanów i Dyrektorów”. Komitet ten stanowić będzie najszerze zaplecze naukowe wspierające organizację Konferencji. Jego skład powinien być otwarty dla nowych sygnatariuszy spełniających dotychczasowe warunki (członek powinien być samodzielnym pracownikiem nauki o specjalności z nauk technicznych lub ścisłych).
9. Komitet Organizacyjny będzie miał za zadanie przygotować organizacyjnie Konferencję. W pierwszej kolejności jego zadaniem będzie pozyskanie członków Komitetu Naukowego spośród osób wskazanych przez Komitet Inspirujący i Doradczy.
10. Komitet Naukowy powinien być złożony z osób o wysokim autorytecie naukowym i jednocześnie ze względu na charakter Konferencji powinien być ciałem interdyscyplinarnym. W jego skład powinni wchodzić członkowie reprezentujący wszystkie dyscypliny naukowe adekwatne do zakresu merytorycznego Konferencji.

3.4. Zagadnienia personalne

3.4.1. Komitet Inspirujący i Doradczy

Członkiem Komitetu będzie mógł zostać każdy samodzielnny pracownik nauki (po habilitacji), który reprezentuje nauki ścisłe lub techniczne niezależnie od kierunku i specjalizacji i który złoży osobistą deklarację, że popiera idee Konferencji. Deklarację taką stanowiło dotąd podpisanie „Listu do Dziekanów i Dyrektorów”. Ze względu na upływ czasu potrzebna jest już zmiana formuły listu, który powinni podpisywać nowi sygnatariusze dla włączenia ich do Komitetu Inspirującego i Doradczego. Należy dążyć do rozszerzenia grona sygnatariuszy i dołączenia do Komitetu Inspirującego i Doradczego przedstawicieli tych ośrodków, które do tej pory nie są reprezentowane wśród sygnatariuszy.

W miarę upływu czasu pojawiali się nowi sygnatariusze - profesorowie z różnych ośrodków naukowych.

3.4.2. Komitet Organizacyjny

Przewodnictwo Komitetu Organizacyjnego powierzono Piotrowi Witakowskiemu. Przyjęto też, że najlepszym rozwiązaniem będzie przyjęcie otwartej formy Komitetu, a więc takiego, do którego można będzie dokooptowywać nowych członków w zależności od potrzeb organizacyjnych.

3.4.3. Komitet Naukowy

Postanowiono, że przewodnictwo tego Komitetu powinno być ustalone w wyniku ukonstytuowania się Komitetu. Toteż pierwszym etapem powinno być ustalenie jego składu personalnego. Zdecydowano, że Komitet będzie podzielony na 6 grup dyscyplin odpowiadających przewidywanej interdyscyplinarnej tematyce Konferencji. W wyniku dyskusji ustalono, że każdy z obecnych w ciągu tygodnia nadesłane propozycje personalne odnośnie do składu Komitetu Naukowego. Komitet Organizacyjny wykorzystując nadesłane propozycje spróbuje pozyskać zgodę wskazanych osób do wejścia w skład Komitetu Naukowego. W wyniku takiej procedury zgłoszono 39 kandydatur do Komitetu Naukowego. W wyniku prowadzonych z kandydatami rozmów 27 spośród nich wyraziło zgodę na wejście do tego Komitetu.

4. DEKLARACJA POPARCIA DLA KONFERENCJI

Zgodnie z postanowieniami podjętymi na spotkaniu sygnatariuszy w dniu 20.02.2012 przygotowano tekst deklaracji poparcia dla Konferencji (Rys. 8), który został zaakceptowany przez sygnatariuszy, a po założeniu strony internetowej został umieszczony na tej stronie.

DEKLARACJA POPARCIA KONFERENCJI SMOLEŃSKIEJ	
<p>Do zapoznania się z treścią „Listu do Dyrektora NCBIIR” oraz „Listu do Dziekanów i Dyrektorów” popieram zawarte w nich postulaty. Podzielam przekonanie, że wyjaśnienie mechanizmu zniszczenia w „katastrofie smoleńskiej” wymaga zaangażowania oficjalnych instytucji nauki polskiej i że jest to zbyt ważne wydarzenie w dziejach kraju, aby pozwolić na kształtowanie jego obrazu w świadomości społecznej przez polityków i propagandystów w zależności od ich sympatii politycznych. Niezależnie od przyczyn, jakie do niego doprowadziły, a którymi nauka nie powinna się zajmować, uważam, że wydarzenie to stanowi zadanie dla instytucjonalnej nauki polskiej - zadanie polegające na wyjaśnieniu samego mechanizmu zniszczenia samolotu. Przyjmuję do wiadomości, że mimo upływu kilku miesięcy żaden z dziekanów i dyrektorów, do których był skierowany ww. list, nie zaoferował pomocy swej instytucji w zorganizowaniu „Konferencji Smoleńskiej”. W tej sytuacji</p> <p><i>uważam, że konieczne jest zorganizowanie niezależnej konferencji naukowej, która stworzyłaby forum dla przedstawienia interdyscyplinarnych badań dotyczących mechaniki lotu i mechaniki zniszczenia samolotu TU-154 w „katastrofie smoleńskiej”, deklaruję swoje poparcie dla jej organizacji i zgadzam się dołączyć, wraz z innymi sygnatariuszami tej deklaracji i wcześniejszych wystąpień w tej sprawie, do Komitetu Inspirującego i Doradczego stanowiącego zaplecze naukowe Konferencji.</i></p>	
Nazwisko i imię	
Tytuły naukowe i zawodowe	
Afiliacja (osoby na emeryturze podają tą jednostkę, z którą czują się związane).	

Rys. 8. Tekst deklaracji poparcia dla Konferencji umieszczony na stronie internetowej.

W wyniku składania kolejnych deklaracji poparcia dla Konferencji liczba sygnatariuszy – członków Komitetu Inspirującego i Doradczego - w dniu 12 marca osiągnęła liczbę 52, w dniu 4 kwietnia wyniosła już 65 osób, a przed rozpoczęciem Konferencji było ich już 101.

5. UKONSTYTUOWANIE KOMITETU NAUKOWEGO

5.1. Spotkanie Komitetu Naukowego w dniu 31.03.2012

Spotkanie konstytucyjne Komitetu Naukowego Konferencji Smoleńskiej odbyło się w dniu 31.03.2012 w Warszawie w sali konferencyjnej Instytutu Podstaw Informatyki PAN (próba zorganizowania tego spotkania na terenie Politechniki Warszawskiej natrafiła na sprzeciw Rektora Politechniki). W trakcie tego spotkania nastąpiło

ukonstytuowanie się Komitetu i podjęcie szeregu decyzji co do charakteru Konferencji i sposobu jej przygotowania.

5.2. Struktura Komitetu i obsada personalna

Komitet Naukowy został podzielony na 6 grup dyscyplin:

1. Mechanika i Konstrukcje.
2. Matematyka i Informatyka.
3. Elektrotechnika i Elektronika.
4. Fizyka i Geotechnika.
5. Chemia i Badania Strukturalne.
6. Lotnictwo i Aerodynamika.

W pierwszym rządzie wyłonione zostało Prezydium Komitetu, do którego powołano po jednej osobie z każdej z grup dyscyplin naukowych jako liderów w każdej z grup oraz Piotra Witakowskiego jako osobę łączącą wszystkie 3 Komitety Konferencji Smoleńskiej. Do Prezydium Komitetu zostali wybrani:

- 1) Mechanika i Konstrukcje – prof. Kazimierz Flaga,
- 2) Matematyka i Informatyka – prof. Jacek Rońda,
- 3) Elektrotechnika i Elektronika – prof. Tadeusz Kaczorek,
- 4) Fizyka i Geotechnika – prof. Robert Gałązka,
- 5) Chemia i Badania Strukturalne – prof. Lucjan Piela,
- 6) Lotnictwo i Aerodynamika – prof. Krzysztof Sibilski,
- 7) Matematyka i Informatyka – prof. Piotr Witakowski.

Profesor Sibilski w późniejszym okresie złożył rezygnację z członkostwa w Komitecie Naukowym.

Przewodniczącym Komitetu Naukowego został wybrany prof. Tadeusz Kaczorek, a jego zastępcą – prof. Jacek Rońda.

5.3. Postanowienia Komitetu Naukowego

W wyniku dyskusji Komitet Naukowy ustalił, że:

- 1) nie powołuje się Komitetu Honorowego oraz nie występuje się do żadnych instytucji o patronat nad Konferencją,
- 2) Konferencja powinna się odbyć w sali wynajętej komercyjnie; udostępnienie sali przez instytucje budżetowe grozi odwołaniem w ostatniej chwili zgody na odbycie się Konferencji,
- 3) Konferencja powinna być sfinansowana z opłat uczestników, które powinny pokryć druk materiałów, wynajmu sali etc.,
- 4) zaakceptowano przygotowany wcześniej program Konferencji wraz z podziałem jej na sesje tematyczne,
- 5) należy znaleźć prelegentów, którzy dla każdej sesji przygotowaliby i wygłosili referat wprowadzający do sesji; prof. Witakowski poinformował, że gotowość przedstawienia referatów zgłosili już profesorowie Binienda, Nowaczyk, Gieras, Dakowski, Czachor oraz on sam,
- 6) językiem Konferencji będzie polski i angielski (symultaniczne tłumaczenie)¹,
- 7) należy dążyć do jak najwyższej jakości merytorycznej i edytorskiej materiałów konferencyjnych,
- 8) członkowie KN powinni przygotować listę instytucji naukowych, do których powinno być wysłane zawiadomienie o Konferencji; poinformować należy również studenckie koła naukowe,
- 9) omówiono informacje, jakie powinny się znaleźć na stronie internetowej Konferencji,
- 10) Komitet Naukowy zaaprobował przedstawiony projekt Komunikatu 1 Konferencji.

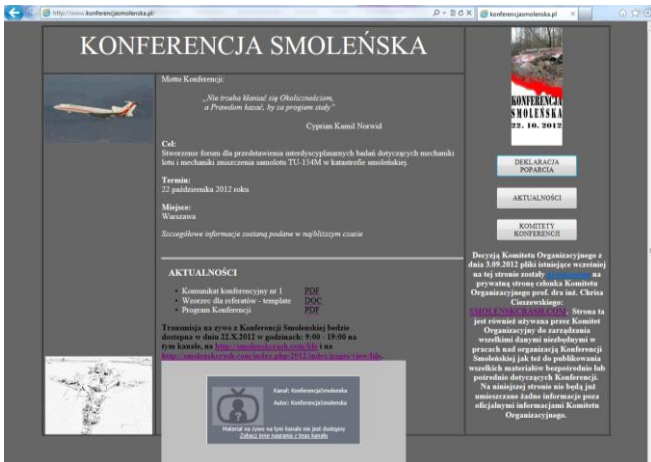
¹ Niestety, tego postulatu nie udało się zrealizować

Postanowienia Komitetu Naukowego stanowiły wytyczne dla działania Komitetu Organizacyjnego i nadały ostateczny kształt Konferencji Smoleńskiej. Zgodnie z tymi postanowieniami zrezygnowano z jakiegokolwiek uzależnienia od istniejących oficjalnych instytucji nauki polskiej. Konferencja Smoleńska stała się zapewne pierwszą w historii nauki konferencją naukową całkowicie zorganizowaną w trybie społecznym. W trosce o zachowanie tej niezależności zrezygnowano nie tylko z ewentualnej pomocy organizacyjnej, lecz również z wszelkiej pomocy finansowej i sponsoringu.

Zrezygnowano też z tworzenia Komitetu Honorowego, natomiast w trakcie dalszych narad postanowiono dwóch członków Komitetu Naukowego – prof. Janusza Turowskiego i prof. Jana Węglarza - obdarzyć godnością członka honorowego.

6. STRONY INTERNETOWE

W kwietniu została przygotowana strona internetowa konferencji www.konferencjasmolenska.pl. W ciągu następnych miesięcy strona ta stała się zasadniczym źródłem informacji o przygotowaniach do Konferencji. Jej zawartość zmieniała się wraz ze zmieniającym się zaawansowaniem prac przygotowawczych do Konferencji. Zasadnicze prace związane z założeniem i utrzymaniem strony do czasu Konferencji wykonali prof. Grzegorz Gładyszewski i prof. Chris Cieszewski. Wygląd i zawartość strony w przeddzień Konferencji Smoleńskiej przedstawia Rys. 9.

Rys. 9. Strona internetowa Konferencji Smoleńskiej w przeddzień obrad.

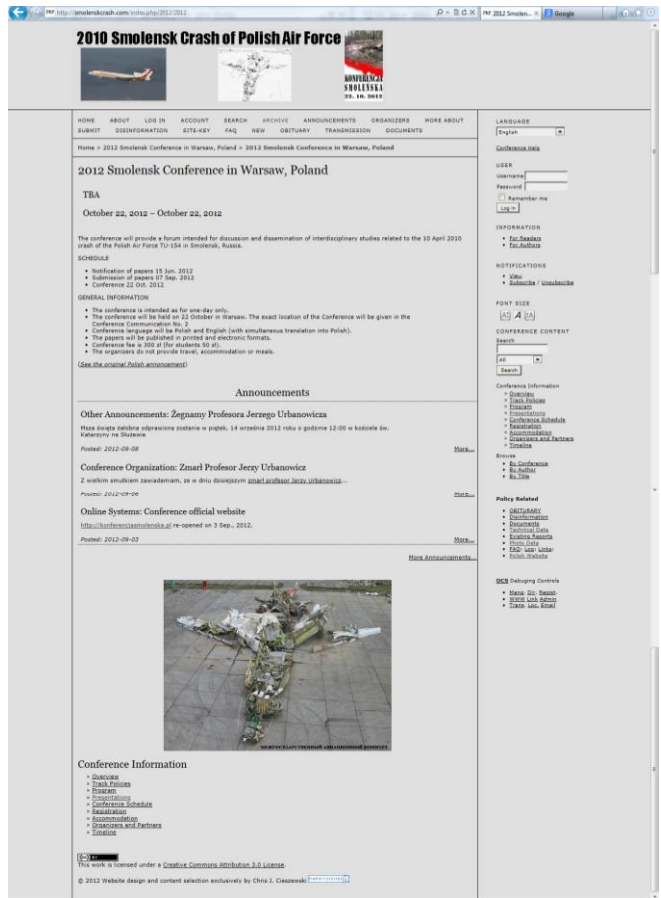
W okresie wakacyjnym profesor Chris Cieszewski zbudował niezależną stronę www.smolenskrsh.com poświęconą Konferencji Smoleńskiej.

W istocie jest to portal umożliwiający systemową obsługę organizacyjną całego cyklu konferencji. Zbudowany przez prof. Cieszewskiego portal stał się repozytorium wszelkich informacji o „katastrofie smoleńskiej” oraz o przygotowywanej Konferencji Smoleńskiej. Z czasem przeniesione na niego zostały wszystkie informacje, jakie pierwotnie umieszczone były na stronie www.konferencjasmolenska.pl, na której pozostały jedynie oficjalne informacje Komitetu Organizacyjnego Konferencji.

7. KOMUNIKAT KONFERENCYJNY NR 1

W końcu kwietnia 2012 roku przygotowany został komunikat konferencyjny nr 1 - Rys. 11.

Komunikat Konferencyjny został umieszczony na stronie internetowej www.konferencjasmolenska.pl, a ponadto został przesłany drogą e-mailową do wszystkich instytucji

Rys. 10. Strona główna portalu założonego przez prof. Chrisa Cieszewskiego z uniwersytetu w Athens, USA

Rys. 11. Komunikat Konferencyjny nr 1. Widok dwóch stron.

naukowych w Polsce mających związek z dowolną dziedziną nauk ścisłych lub technicznych. Instytucje te podzielono na 10 następujących grup.

1. Państwowe uczelnie techniczne.
2. Państwowe uniwersytety.
3. Instytuty PAN.
4. Wyższe szkoły techniczne.
5. Instytuty badawcze.
6. Państwowe Centra Naukowe.
7. Stowarzyszenia zawodowe i towarzystwa naukowe.
8. Polska Akademia Nauk.
9. Polska Akademia Umiejętności.
10. Fundacje.

W każdej z tych instytucji ustalono adres personalny kierownika jednostki składowej (np. dla uczelni był to adres dziekana wydziału) i na każdy tak ustalony adres personalny został wysłany Komunikat Konferencyjny wraz z następującym listem przewodnim - Rys. 12.

Szanowny Panie Dziekanie/Dyrektorze/Profesorze,

W załączeniu przesyłam Komunikat Konferencyjny Nr 1 Konferencji Smoleńskiej, która przewidziana jest na dzień 22 października br. Celem Konferencji jest Stworzenie forum dla przedstawienia interdyscyplinarnych badań dotyczących mechaniki lotu i mechaniki zniszczenia samolotu TU-154M w "katastrofie smoleńskiej". Chciałbym prosić o udostępnienie tego Komunikatu w zwyczajowo przyjęty sposób pracownikom Wydziału i zachęcenie ich do zgłaszania referatów i czynnego udziału w Konferencji.

Dodatkowe informacje o Konferencji znaleźć można na stronie internetowej www.konferencjasmolenska.pl.

Łączę wyrazy szacunku

Przewodniczący Komitetu Organizacyjnego

Rys. 12. List przewodni do Komunikatu Konferencyjnego.

Łącznie zostało wysłanych kilkaset listów z Komunikatem Konferencyjnym. Akcja rozsyłania Komunikatu Konferencyjnego Nr 1 do jednostek naukowych rozpoczęła się w dniu 17.04, a zakończyła w dniu 22.05.2012. Niezależnie od tego był on nadal rozpowszechniany w środowisku naukowym.

8. LOGO KONFERENCJI

Na skutek postulatów zgłaszanych przez sygnatariuszy rozpisano konkurs na logo Konferencji. Spośród 6 różnych propozycji sygnatariusze drogą głosowania wybrali logo przedstawione na Rys. 13.

Autorem logo jest Ludwika Ogorzelec, absolwentka ASP we Wrocławiu, działaczka podziemnej Solidarności Walczącej, współpracująca m. in. z grupą Frydrycha, wywiadem SW (nasłuchy MO-SB) oraz bezpośrednio z Kornelem Morawieckim i Hanką Łukowską-Karniej. Od 1985 roku autorka mieszka w Paryżu. Startując od zera dziś jest znaną w świecie rzeźbiarką. Jej ekspozycje można znaleźć we wszystkich zakątkach świata, włącznie z najsłynniejszymi galeriami. Logo Konferencji opracowała całkowicie bezinteresownie.

Wybrane logo zostało umieszczone na obu stronach internetowych. Postanowiono, że będzie ono służyć do znakowania wszystkich dokumentów związanych z Konferencją Smoleńską. Może jednocześnie służyć jako plakat Konferencji Smoleńskiej.

Rys. 13. Wybrane logo Konferencji Smoleńskiej.

9. KONFERENCJE I SEMINARIA W MAJU 2012

W maju odbyło się kilka konferencji i seminariów naukowych związanych tematycznie z Konferencją Smoleńską. W dniu 21.05.2012 odbyło się na Wydziale SiMR Politechniki Warszawskiej XX FRANCUSKO-POLSKIE SEMINARIUM MECHANIKI, na którym wygłosił referat zatytułowany „Computer Simulations of High Energy Impact Events” prof. Wiesław Binienda, który na te okazję przyleciał z USA. Wykorzystując jego obecność w kraju Komitet Organizacyjny zorganizował dwa jego spotkania w środowisku akademickim połączone z wykładami – w Białymstoku na Politechnice Białostockiej i w Krakowie na Uniwersytecie Jagiellońskim. To ostatnie połączone z wizytą na Wawelu i zwiedzaniem Krakowa (Rys. 14).

Rys. 14. Prof. Wiesław Binienda w Krakowie 23.05.2012.

Znaczącym wydarzeniem była też konferencja „Mechanika w lotnictwie” zorganizowana przez PTMTS, jaka miała miejsce w Kazimierzu Dolnym w dniach 28-31.05.2012 r. Na zakończenie obrad pierwszego dnia konferencji odbyła się „Dyskusja panelowa poświęcona naukowo-technicznym aspektom katastrofy smoleńskiej”. W dyskusji tej uczestniczyło około 50 osób, a wśród nich 5 sygnatariuszy Konferencji Smoleńskiej - prof. Marek

Czachor, prof. Zdzisław Gosiewski, prof. Andrzej Wawro, prof. Andrzej Wiśniewski i prof. Piotr Witakowski. W trakcie dyskusji dr Maciej Lasek stwierdził m.in., co następuje.

Zadaniem Komisji Millera było jedynie ustalenie przyczyn katastrofy, a nie badanie skutków. Dlatego Komisja skupiła się wyłącznie na okresie do uderzenia samolotu w brzozę. Ze względu na cel przyjęty przez Komisję uznała ona, że jej praca nie wymaga badania miejsca katastrofy, ani badania wraku. Do ustalenia przyczyn wystarczyło badanie trajektorii lotu do zderzenia z brzozą. Mimo to Komisja oglądała szczątki samolotu i wykonała szereg zdjęć zarówno wraku samolotu jak i terenu katastrofy. Komisja uznała jednak, że lepsze jakościowo są zdjęcia pana Sergiusza Amielina mieszkającego w Smoleńsku i wykorzystwała w raporcie szereg zdjęć wykonanych przez niego.

Sprawozdanie z dyskusji członków Komisji Millera i sygnatariuszy zamieszczone jest na stronie internetowej www.konferencjasmolenska.pl.

10. ASPEKTY MERYTORYCZNE

Zasadniczą sprawą przy wszelkich analizach dotyczących jakiegokolwiek wydarzenia jest dostępność i wiarygodność dowodów rzeczowych. W przypadku analizy przebiegu „katastrofy smoleńskiej” dostępność i wiarygodność dowodów rzeczowych jest sprawą kluczową. Nie można bowiem wykluczyć, że winę za całość wydarzenia ponosi strona rosyjska i że tym samym ma interes w ukrywaniu pewnych dowodów i podsuwaniu dowodów fałszywych.

Wszelkie dowody muszą więc być podzielone na dwie grupy:

- 1) dowody przekazane przez stronę rosyjską i
- 2) dowody niezależne od strony rosyjskiej.

Dowody z obu grup mają różną wiarygodność i muszą być inaczej traktowane. Dowody z pierwszej grupy muszą być podejrzane jako podsunęte dla uzasadnienia wersji wydarzeń, do której stara się przekonać strona rosyjska. Ich wiarygodność jest niewielka dopóki nie zostaną zweryfikowane pod względem spójności i zgodności z prawami fizyki.

Początkowo organizatorzy Konferencji byli przekonani, że dowody drugiej grupy, na które składają się zdjęcia satelitarne, zdjęcia wykonane w terenie i relacje niezależnych świadków, są tak nieliczne, że mogą pozwolić jedynie na wykonanie zadania odwrotnego, o którym mowa w liście do Komitetu Mechaniki PAN. A więc, że na podstawie tego co jest niezafałszowane, czyli położenia szczątków na wrakowisku, można się starać odtworzyć lot tych szczątków, a tym samym ustalić, z którego miejsca one przyleciały korzystając z praw fizyki i badań aerodynamicznych.

Ową pierwotną dychotomię dwóch rodzajów dowodów ilustruje Rys. 15.

W miarę upływu czasu stawało się coraz bardziej jasne, że możemy do badań i analiz wykorzystać znacznie więcej dowodów rzeczowych niż wymienione na Rys. 15, a co więcej, że istnieje bardzo wiele dowodów niezależnych od strony rosyjskiej. Dowody te do tej pory albo w ogóle nie były uwzględnione, albo nie przeprowadzono ich badania, albo wyniki ich badania nie zostały wzięte pod uwagę.

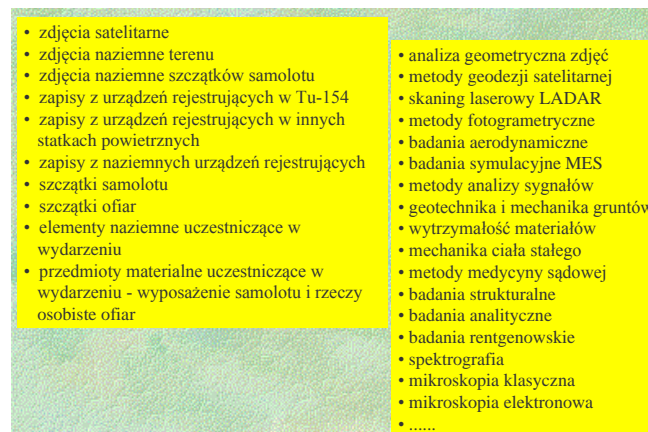
Trzeba tu zaznaczyć, że współczesna nauka dysponuje metodami pozwalającymi na bardzo subtelne i dokładne

badania umożliwiające wnioskowanie na podstawie bardzo niewielkich próbek. Dość powiedzieć, że badanie szczątków ludzkich nawet tak starych jak mumie egipskie często pozwala na ustalenie przyczyny zgonu.

Rys. 15. Początkowe przypuszczenia co do dostępnych dowodów i ich wiarygodności.

Zestawienie różnych rodzajów dowodów jak też zestawienie możliwych do wykorzystania metod badawczych przedstawia Rys. 16. Nie są to wszystkie możliwości współczesnej nauki, lecz i to zestawienie wykazuje, że nawet przy tak szczupłych dowodach jakimi dysponujemy, jesteśmy w stanie odcedzić prawdę od fałszu

Rys. 16. Rodzaje dowodów i rodzaje badań.

11. KONSEKWENCJE ORGANIZACYJNE

Powyższe stwierdzenia prowadzą do dwóch zasadniczych wniosków.

1. Istnieje wiele dowodów różnej natury pozwalających na ustalenie faktycznego przebiegu Katastrofy Smoleńskiej.
2. Uzyskanie z tych dowodów całej zawartej w nich informacji, dostępnej przy współczesnym stanie nauki wymaga:
  - zastosowania metod badawczych ze wszystkich dyscyplin nauk ścisłych i technicznych,
  - wymaga zaangażowania pracowników naukowych ze wszystkich tych dyscyplin.

Konsekwencją tego musiało być przyjęcie, że Konferencja Smoleńska będzie interdyscyplinarna i multidyscyplinarna. Dlatego też skład Komitetu Naukowego musiał zostać dostosowany do całego spektrum jakie nauki

ściśle i techniczne reprezentują (por. p. 5.2), a sama Konferencja podzielona na 4 następujące sesje tematyczne.

1. Zagadnienia i ogólne i analiza wrakowiska.
2. Badania fizykochemiczne i aspekty wytrzymałościowe.
3. Zagadnienia związane z trajektorią lotu.
4. Analiza zderzeń i modelowanie numeryczne.

12. ZAPIS Z REJESTRATORA QAR

Przygotowując Konferencję organizatorzy starali się współpracować ze wszystkimi. W szczególności w dniu 23 stycznia 2012 roku odbyło się spotkanie sygnatariuszy z członkami rodzin smoleńskich, tj. z członkami rodzin tych, którzy zginęli w „katastrofie smoleńskiej”. Ustalono wówczas listę 10 postulatów, z którymi członkowie rodzin smoleńskich powinni się zwrócić do prokuratury. Postulaty te dotyczyły udostępnienia będących w posiadaniu prokuratury dowodów do niezależnych badań. Wśród nich był postulat udostępnienia zapisu z rejestratora QAR produkcji polskiej firmy ATM. Mimo, że prokuratura odmówiła udostępnienia tego zapisu rodzinom smoleńskim zakładaliśmy, że natrafimy z jej strony na dobrą wolę, jeśli chodzi o badania naukowe. Wystąpiliśmy więc do prokuratury z prośbą o udostępnienie tego zapisu argumentując, że zapis ten będzie wykorzystany wyłącznie do badań czysto naukowych, a wyniki będą przedstawione w ramach Konferencji i w publikacjach naukowych, natomiast nie będą przedmiotem medialnych wystąpień. Prokuratura oświadczyła wówczas, że jest to sytuacja tak niezwykle, że może również posunąć się do kroków niezwykle i udostępni nam ten zapis. Udostępniono nam cały raport, jaki wykonała firma ATM badając zapis na swoim rejestratorze. Zapis ten został udostępniony Przewodniczącemu Zespołu Parlamentarnego panu Ministrowi Macierewiczowi i panu profesorowi Nowaczykowi i został już częściowo przedstawiony na posiedzeniu Zespołu Parlamentarnego.

13. PODSUMOWANIE

13.1. Charakterystyka Konferencji

13.1.1. Czas i miejsce Konferencji

Ustalono, że Konferencja jest jednodniowa. Podyktowane to zostało względami organizacyjnymi i ekonomicznymi. Pracujący w trybie społecznym Komitet Organizacyjny nie mógł wziąć na siebie obowiązku organizacji noclegów i całonocnego wyżywienia, a finansowanie całości Konferencji z wpłat uczestników wymagało minimalizacji kosztów.

Konferencja została zorganizowana w Warszawie, gdyż jest to jedyne miasto do którego można dojechać z każdego innego miasta i wyjechać tego samego dnia bez konieczności noclegu w Warszawie.

13.1.2. Merytoryczne przygotowanie Konferencji

Konferencja Smoleńska nie jest konferencją jednej hipotezy. Jest powszechnie wiadome, że w trakcie ponad dwuletniego okresu od „katastrofy smoleńskiej” zostało sformułowanych wiele hipotez. Wśród nich również takie, które były zaciekle zwalczane przez zwolenników innych hipotez. Postawiło to organizatorów Konferencji przed trudnym zadaniem ustalenia takiego kryterium i trybu dopuszczenia referatu do Konferencji, których obiektywizm

nie mógłby być podważony. Kierując się tymi przesłankami zdecydowano, że:

- 1) jedynym kryterium dopuszczenia do Konferencji będzie pozytywna recenzja,
- 2) przy czym sam proces recenzowania będzie przebiegał w trybie *double blind*, tzn. ani recenzent nie będzie znał nazwiska autora, ani autor nie będzie znał nazwiska referenta,
- 3) recenzentów wybierze Komitet Naukowy kierując się dziedziną, do której należy recenzowany referat,
- 4) członkowie Komitetu Organizacyjnego mają być wyłączeni z procesu recenzowania do tego stopnia, że nie powinni nawet znać nazwisk recenzentów.

Po uzyskaniu wszystkich zleconych recenzji, w dniu 28.09.2012 odbyło się posiedzenie kwalifikacyjne Komitetu Naukowego Konferencji Smoleńskiej, na którym po wysłuchaniu recenzji podjęto ostateczną decyzję o dopuszczeniu poszczególnych referatów do Konferencji i ich podziale między sesje.

Kierując się uzyskanymi recenzjami spośród zgłoszonych 30 referatów Komitet Naukowy dopuścił do Konferencji 18. Żaden z referatów nie został odrzucony z powodu postawionej hipotezy.

Podkreślenia wymaga fakt, że zgłoszenie referatu i udział w Konferencji nie były ograniczone żadnymi względami. W szczególności sympatiami politycznymi. Zachęcano do udziału zarówno współpracowników Zespołu Parlamentarnego jak też Państwowej Komisji Badania Wypadków Lotniczych. W dniu 4.06.2012 na spotkaniu przedstawiciele Komitetu Organizacyjnego z kadrą dydaktyczną Wydziału MEL Politechniki Warszawskiej z udziałem Przewodniczącego PKWBL dra Macieja Laska, bezpośrednio zachęcano dra Laska i innych członków PKWBL do zgłoszenia referatów i udziału w Konferencji Smoleńskiej. Niestety bez powodzenia.

13.2. Uwagi końcowe

Komitet Organizacyjny uważa, że Konferencją Smoleńska w dniu 22 października 2012 nie kończy, lecz zaczyna rzeczywisty proces badawczy.

Obszar niezbędnych badań i analiz jest tak obszerny, że z góry można przewidzieć, że Konferencja Smoleńska w roku 2012 nie wyczerpie tematu. Niezbędne będą badania i kolejne Konferencje Smoleńskie aż do całkowitego wyjaśnienia okoliczności „katastrofy smoleńskiej”. Organizatorzy Konferencji Smoleńskiej przygotowali się już do takiego rozwoju wydarzeń. Istnieje już gotowy informatyczny system zarządzania całym pakietem Konferencji Smoleńskich.

Konferencja Smoleńska powinna przekazać wszystkim obserwatorom zasadnicze przesłanie – „katastrofa smoleńska” zostawiła tak wiele najróżniejszych śladów - materialnych i niematerialnych - że przy obecnych metodach analiz i badań naukowych możliwe jest ustalenie okoliczności tego wydarzenia nawet przy ukryciu lub sfalszowaniu wielu dowodów. Trzeba się liczyć i z taką możliwością, że Rosjanie nigdy nie oddadzą czarnych skrzynek i samego wraku. Konferencja Smoleńska powinna więc zostawić przekonanie, że nawet w takim przypadku ilość dowodów niezależnych od Rosjan jest na tyle duża, by można było metodami naukowymi ustalić zasadniczy przebieg tej „katastrofy”. Podkreślić raz jeszcze trzeba – wyjaśnienie tego przebiegu wymaga zaangażowania specjalistów z wielu dziedzin nauk ścisłych i techniki. W

tym kontekście wydaje się najważniejsze stwierdzenie, że okoliczności katastrofy muszą opierać się głównie na badaniu śladów pozostawionych w terenie i na szczątkach. Badanie tych śladów nie jest domeną lotnictwa i w niczym nie pomogą tu takie specjalności jak umiejętność nawigacji i pilotażu. Ciężar zasadniczych badań spoczywa na badaniach chemicznych, fizycznych i geotechnicznych. Do takich więc specjalistów kierujemy przede wszystkim apel o włączenie się do badań.

Konferencja Smoleńska z założenia poświęcona jest tylko technicznym aspektom Katastrofy Smoleńskiej. Jednakże dla jej pełnego wyjaśnienia niezbędne jest powołanie 3 innych konferencji:

- 1) prawnej - dla przeanalizowania wszystkich aspektów prawnych dotychczasowego śledztwa,
- 2) medycznej - dla oceny prawidłowości dotychczas prowadzonych badań szczątków ofiar i wskazania potrzeb badawczych w zakresie medycyny sądowej,

- 3) socjologicznej - dla ukazania i przeanalizowania mechanizmów socjotechnicznych zastosowanych w celu manipulacji świadomością społeczną.

Organizatorzy Konferencji Smoleńskiej wyrażają przekonanie, że członkowie społeczności naukowej z dziedzin prawa, medycyny i socjologii zorganizują swe własne konferencje poświęcone aspektom „katastrofy smoleńskiej” we własnych dziedzinach. Przekonanie to znajduje również swe odbicie w uchwalonym dokumencie końcowym Konferencji Smoleńskiej.

Literatura cytowana

- [1] Dziennik Urzędowy 43 Ministra Obrony Narodowej z roku 2003, Nr 7